

PORTAAT

“Yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on, ja jakele köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaissa; ja tule ja seuraa minua” (Luuk. 18:22).

Vaikka tällainen vaatimus itsessäänkin on jo kohtuuton, se kaiken lisäksi esitettiin ihmiselle, joka oli noudattanut kaikkia käskyjä nuoruudestaan asti. Hän oli hyvä ihminen, mutta lähti pois murheissaan Kristuksen luota. Eikö mikään riitä?

Jotain samantapaista ehkä häivähtää sielussa tuhlaajapoikakertomuksen yhteydessä. On helppo iloita tuhlaajapojan paluusta ja Isän rakkaudesta häntä kohtaan. Mutta eikö tuhlaajapojan veljellä ollut sentään oikeus olla vihainen, ja miksei hän ollut saanut grillilihaa juhliakseen ystäviensä kanssa, kuten hän valittaa?

Sekä rikas mies että tuhlaajapojan veli olivat rakentaneet jotain omaa, mutta Kristus särki sen. Niistä rakennusaineista, joista olisi pitänyt rakentaa siltaa joen yli, he olivat rakentaneet talon väärälle puolelle jokea. Saman voi sanoa myös käyttämällä pyhän Johannes Siinailaisen kielikuvaa: niistä aineksista, joista oli pitänyt rakentaa portaita taivasiin, he olivat rakentaneet talon maan päälle.

Kristillisen moraalin tarkoitus on kohottaa ihminen vapauten langenneen maailman siteistä jatkuvan katumuksen ja nöyryyden kautta, ei luoda hyvää ihmistä tähän maailmaan. Kristinusko edellyttää ihmiseltä luopumista kaikesta, myös omasta erinomaisuudesta: “En enää minä, vaan Kristus elää minussa” (Gal. 2:20).

Vanhan testamentin käskyt, Evankeliumin laki ja Kirkon opetukset johtavat ihmistä kulkemaan portaita ylöspäin. Moraalilla on itsensä ylittävä merkitys. Se ohjaa ihmistä kohoamaan korkeammalle, eikä salli hänen tyytyä tähän maailmaan. Moraali on katumuksen, ei ihmisen itsetyytyväisyyden väline.

Moralismi, farisealaisuus, käyttää moraalialueen väärin rakentaessaan siitä hyvän ihmisen taloa tähän maailmaan. Antimoralismi, liberalismi, inhoaa ahdasta taloa, purkaa sen, heittää vanhentuneet moraaliset rakennusaineet jokeen ja rakentaa uudesta rakkausmuovista maan ääriin ja taivaaseen asti ulottuvan talon, johon kaikki mahtuvat ja jonka sisällä saavat hyvän ihmisen leiman.

Ortodoksisuudessa hyvän ihmisen tilalla on jumalihminen – Jumala ja ihminen – Kristus. Hän tuli langenneeseen maailmaan käymään eikä asumaan. Hän jätti itsensä portaiksi niille, jotka haluavat kulkea niitä pitkin, ihmisille jotka haluavat uudistua niin, että Kristus saa heissä muodon (Gal. 4:19). He joutuvat loputtomaan katumuksen nousukierteeseen, ylöspäin johtaviin kierreportaisiin, mutta samalla tulevat hengessä köyhemmiksi.

Kristus ei tuonut maailmaan itsetyydyttyneisyyden rauhaa. Sen sijaan Hän sanoo: “Tulta minä olen tullut heittämään maan päälle; ja kuinka minä tahtoisinkaan, että se olisi jo syttynyt!” (Luuk. 12:49)

Heikki Alex Saulamo